

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Hans Rasmussen har Ordet for en kort Bemærkning.

Hans Rasmussen: Jeg vil først ganske kort udtale en Tak til den højtærede Landbrugsminister for det Svar, han har givet paa min Forespørgsel vedrørende Grundforbedrings- og Driftslaanene og de Bemærkninger, jeg tillod mig i Gaar at fremføre denne Sag angaaende.

Jeg vil i øvrigt gerne have Lov til i denne korte Bemærkning overfor de mange stærke Ord, som den højtærede Landbrugsminister tillod sig at fremsætte i Spørgsmaalet om Ekspropriation, at gøre opmærksom paa nogle Ord, der tidligere er udtalte her i Folketinget fra en Venstremands Side om dette Spørgsmaal. Jeg nævnte det kortelig i Gaar, men finder Anledning til i Dag at citere en Sætning af en Mand, der dog ikke regnes for at være nogen Sinke i Venstres Politik, og som paa den anden Side heller ikke kan antages for at være nogen Revolutionsmand. Da Spørgsmaalet Ekspropriation i sin Tid var stærkt fremme til Forhandling her, og da man var i Gang med at udarbejde den første Husmandslov, blev der i dette høje Ting den 26. Februar 1897 vedtaget et Forslag om Ekspropriation. Som jeg tillod mig at nævne i Gaar, var det ikke noget vidtgaaende Forslag, men den Motivering, der blev givet af Lovforslaget, og som blev fremsat af den senere Landbrugsminister Ole Hansen, har jeg Lyst til at henlede Opmærksomheden paa. Ole Hansen udtalte den Gang blandt andet, at selv om der i Forslaget havde staaet, at der kunde eksproprieres Jord hos alle de Landmænd, der tidligere havde været med til at slagte Husmandslodder, vilde han egentlig ikke finde, at der var noget uretfærdigt deri. Altsaa allerede for 23 Aar siden vilde Ole Hansen ikke finde det uretfærdigt, at man anvendte Ekspropriationsbestemmelser overfor Folk, som dog paa lovlig Vis var kommet i Besiddelse af Jord, som de havde lagt ind under deres Ejendomme. Jeg finder Anledning til at stille disse Udtalelser op ved Siden af de Udtalelser om Ekspropriations-spørgsmaalet, som den højtærede Landbrugsminister nu fremkom med. Naar man stiller de to Udtalelser af to Venstrepolitikere ved Siden af hinanden, har man Lov til at sige, at der er sket en betydelig Udvikling i konservativ Retning i de 23 Aar tra 1897 og indtil dette Øjeblik.

Overfor den højtærede Landbrugsministers mange Ord om Spørgsmaalet: Be-

siddelsesformen, maa jeg ganske kort bemærke, at naar han saa stærkt synes at gaa i Rette med Landbokommissionen og de Forslag, den har stillet, saa kunde der være Anledning til at henlede Opmærksomheden paa den Programudtalelse, som Partiet Venstre udstedte den 19. Februar 1919. Man stillede netop nogle Ord i Spidsen, der fuldstændig byggede paa det, der var kommet frem fra Landbokommissionen. Med Formandens Tilladelse vil jeg gerne læse blot et Par Linier op af denne Programudtalelse. Der staaar: Venstre vil „paa Rigsdagen arbejde for Oprettelse af selvstændige mindre Jordbrug og lette Adgangen til disse for Folk med smaa økonomiske Midler derved“ — saa kommer det første Punkt — „at Jord i offentligt Eje udstykkes og overlades Besidderne mod en aarlig Forrentning af Værdien, der ansættes efter, hvad en forstandig Køber vil give, forsaavidt Jorden hørte til en middelstor Bondegaard.“ Det er netop det Forslag, som Landbokommissionen har stillet, som Venstre altsaa har sat i Spidsen for sin Programudtalelse af 1919. Der er sikkert Grund til at gøre opmærksom derpaa i Anledning af de her fremsatte Udtalelser.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Bording har Ordet for en kort Bemærkning.

Bording: Overfor Henstillingen til den højtærede Landbrugsminister om at nedsætte det Beløb, man kræver af dem, der søger disse Laan, sagde den højtærede Landbrugsminister, at det var Mennesket og Menneskets Indsats, der bestemte Ejendomsforholdet overfor Jorden. Heroverfor skal jeg blot udtale, at alle Landboere, og jeg er overbevist om, at ogsaa den højtærede Landbrugsminister ved, at det er af meget væsentlig Betydning for at faa Jord, at man selv er i Besiddelse af Penge. Man naar vist ingen Vegne med Udstykningen, hvis ikke man har Penge, og hvis Staten vil yde Tilskud til Udstykningen, naar den heller ingen Vegne, hvis den ikke giver disse Tilskud til ubemidlede og bevarer Ejendomsretten til Jorden. Naar den højtærede Landbrugsminister talte saa stærkt imod at gaa over til offentligt Fæste og udtalte, at den private Ejendomsret til Jorden var meget bedre, saa forekommer det mig, at det vistnok maa være lige meget for den, der har Bruget, enten han betaler Rente af de Laan, han har i sin Ejendom, eller en aarlig Afgift til Staten.